

LUND UNIVERSITY

Remissyttrande: Grupp- och trafikförsäkringsfrågor (Ds 2014:43)

Lindell-Frantz, Eva

2015

Document Version:
Förlagets slutgiltiga version

[Link to publication](#)

Citation for published version (APA):
Lindell-Frantz, E. (2015). Remissyttrande: Grupp- och trafikförsäkringsfrågor (Ds 2014:43).

Total number of authors:
1

Creative Commons License:
Ospecificerad

General rights

Unless other specific re-use rights are stated the following general rights apply:
Copyright and moral rights for the publications made accessible in the public portal are retained by the authors and/or other copyright owners and it is a condition of accessing publications that users recognise and abide by the legal requirements associated with these rights.

- Users may download and print one copy of any publication from the public portal for the purpose of private study or research.
- You may not further distribute the material or use it for any profit-making activity or commercial gain
- You may freely distribute the URL identifying the publication in the public portal

Read more about Creative commons licenses: <https://creativecommons.org/licenses/>

Take down policy

If you believe that this document breaches copyright please contact us providing details, and we will remove access to the work immediately and investigate your claim.

LUND UNIVERSITY

PO Box 117
221 00 Lund
+46 46-222 00 00

LUNDS UNIVERSITET

Juridiska fakulteten

Juridiska fakultetsstyrelsen

Universitetslektor *Eva Lindell-Frantz***Remiss: Grupp- och trafikförsäkringsfrågor (Ds 2014:43)**

Ju2014/7084/L2

Juridiska fakultetsstyrelsen, som beretts att yttra sig över rubricerade remiss, får härmed avge följande yttrande, som utarbetats av universitetslektor Eva Lindell-Frantz.

Sammanfattning

I promemorian Ds 2014:43 presenteras ett förslag till ändring av reglerna om reservationsanslutning vid gruppförsäkring. Vidare föreslås en ändring av trafikförsäkringsföreningens möjligheter att delegera skadereglering till företag som inte är medlemmar i föreningen. Promemorian innefattar även ett förslag om att upphäva försäkringsgivares skyldighet att utfärda bevis om att motorfordonstävlingförsäkring tecknats. Vidare föreslås även en ändring avseende trafikförsäkringsföreningens skyldighet att lämna årlig ersättning till Försäkringskassan för tillägg avseende livräntor. Slutligen behandlar promemorian även ett förslag om att avskaffa skadeståndsansvaret vid trafikskador som omfattas av trafikförsäkringen. I detta senare fall finner utredaren dock att det saknas skäl att föreslå några ändringar.

Fakultetens synpunkter**Förslag till ändring av reglerna om reservationsanslutning vid gruppförsäkring**

Vid införandet av FAL antogs regler som gör det möjligt att reservationsansluta medlemmarna i en grupp till en gruppförsäkring. Med reservationsanslutning avses att den försäkrade blir bunden till försäkringsavtalet om denne inte reserverar sig mot detta. Att lagstiftaren gjorde ett avsteg från principen om att ett avtal ska bygga på aktiva viljeförklaringar, motiverades med de positiva effekter anslutningsformen ansågs ha för de försäkrade.

I promemorian framkommer att Konsumentverket noterat att det har förekommit en form av gruppförsäkring (en kostnadsförsäkring marknadsförd av ett energibolag) där avtalen föreskriver om reservationsanslutning och detta trots att medlemmarna i den tänkta gruppen inte har någon egentlig intressegemenskap vare sig med varandra eller med gruppchefen. Konsumentverket menar att det kan

finnas en risk att fler kommersiella aktörer i framtiden börjar använda sig av negativ avtalsbindning för att på så sätt knyta sina kunder till olika typer av grupp-försäkringar. I sammanhanget påtalas att det knappast varit lagstiftarens mening att öppna upp för reservationsanslutning annat än i de fall där det förekommer en reell intressegemenskap mellan grupp-företrädaren och gruppmedlemmarna. Konsumentverket förordar således en ändring i FAL ifråga om när reservationsanslutning kan tillåtas.

Utredaren konstaterar att den frihet som försäkringsbolagen har fått ifråga om grupp-försäkringarnas konstruktion, har lämnat utrymme för försäkringslösningar som inte står i överensstämmelse med de konsumentskyddande syften som ligger bakom FAL, det finns därför skäl att föreslå att lagen ändras. Utredaren slår vidare fast att det problem som uppkommit snarast har att göra med att innebörden av grupp-begreppet inte har reglerats i FAL. För att råda bot på detta föreslås därför att det i reglerna om frivilliga grupp-försäkringar föreskrivs att rätten att använda sig av reservationsanslutning begränsas till situationer där försäkringen gäller för en grupp vars medlemmar ingår i *samma organisation* (organisationer) eller där medlemmarna är anställda av *samma arbetsgivare*. Lagändringen föreslås dock endast genomföras ifråga om frivilliga grupp-försäkringar. Vad gäller obligatoriska grupp-försäkringar förordas, med hänvisning till att några egentliga missförhållanden inte är kända, att reglerna förblir oförändrade.

Juridiska fakulteten i Lund delar utredarens åsikt om att det är motiverat att begränsa avtalsfriheten i fråga om reservationsanslutning vid grupp-försäkring. I sammanhanget kan påpekas att negativ avtalsbindning som huvudregel anses utgöra en form av otillbörlig marknadsföring. I den mån en näringsidkare använder sig av denna modell för avtals ingående kan denne förbjudas att fortsätta med detta. Undantag från principen om att avtal ska bygga på aktivitet bör endast komma ifråga i de fall där detta kan anses vara motiverat ur ett konsumentskyddsperspektiv. Det kan knappast anses att det generellt sett är av godo att en konsument, utan att denne tagit ställning i saken, ansluts till ett försäkringsskydd. När det finns en gemenskap mellan en grupp-förestandare och de försäkrade kan man emellertid anta att grupp-förestandaren tar till vara de försäkrades intresse, något som därmed talar för att de försäkrade i dessa fall har nytta av att omfattas av den aktuella försäkringen. När en sådan intressegemenskap saknas finns emellertid inga garantier för att förestandaren enbart haft gruppmedlemmarnas bästa för ögonen när avtalet förhandlats fram med försäkringsgivaren. I dessa senare fall finns det därmed goda argument som talar mot att man ska få använda sig av reservationsanslutning.

Som framkommit ovan menar utredaren att problemet har uppkommit till följd av att frågan om vad som avses med en grupp inte har definierats i lagen. För att komma till rätta med detta föreslås att det anges att reservationsanslutning bara kan komma ifråga när gruppen består av medlemmar i en *organisation* (organisationer), eller när de försäkrade är anställda hos *samma arbetsgivare*. Frågan är emellertid om oklarheterna därmed har undanröjts? Vad som åsyftas med att gruppen definieras av att dess medlemmar är anställda hos samma arbetsgivare torde knappast föranleda några tolkningsproblem. Däremot är det inte helt klart vad som avses med att gruppen utgörs av medlemmar som tillhör en organisation (organisationer). När begreppet organisation är uppe till behandling i promemorian talas det om "förening eller annan organisation" (s. 27), något som antyder att det omfattar åtminstone fler verksamhetsformer än exempelvis fackföreningar.

I samband med att det diskuteras i vad mån reservationsanslutning ska vara tillåten när en grupp flyttas över från ett försäkringsbolag till ett annat heter det att "i de flesta fall lär dock gruppen bestå av föreningsmedlemmar eller anställda" (s. 33), något som kan tala för att det enbart är associationsformen förening som åsyftas. Helt säkert är dock inte detta.

Frågan är således om även andra associationsformer kan komma ifråga? Oklart är även om det i sådant fall för att den tilltänkta gruppen ska kunna betecknas som en "organisation" också krävs att denna kan anses vara en juridisk person? Juridiska fakulteten i Lund förordar således att det på något sätt förtydligas vad som avses med begreppet organisation.

Som framkommit ovan förordar utredaren att reglerna om rätt till reservationsanslutning vid obligatorisk gruppförsäkring förblir oförändrade, detta med hänvisning till att något missbruk inte tycks förekomma ifråga om just denna försäkringsform. Juridiska fakulteten i Lund kan i och för sig hysa sympati för tanken om att man inte bör ändra i lagregler i onödan. Här kan dock invändas att det vore mera logiskt om gruppförsäkringar behandlades på samma sätt oavsett om de är frivilliga eller obligatoriska, så har ju fallet också varit fram till dags dato. Det kan tilläggas att FAL redan som det nu är utgör en förhållandevis teknisk och svåröverskådlig materia, att då ytterligare fragmentisera lagen genom att ha olika regler avseende rätten till reservationsanslutning beroende på om det rör sig om en frivillig eller obligatorisk försäkring bidrar knappast till att underlätta för den som vill skaffa sig en bild av vad som gäller i dessa sammanhang. Juridiska fakulteten i Lund förordar således att rätten att använda sig av reservationsanslutning regleras på samma sätt oavsett om det rör sig om en frivillig eller en obligatorisk försäkring.

Övrigt

Juridiska fakulteten i Lund har i övrigt inget att invända mot de förslag som presenteras i promemorian.

Enligt delegation

Eva Lindell-Frantz